

CB 20.001 ONDERZOEK FLORA EN FAUNA SLEYBEEK HEEL – ONTBREKEND DEEL

*Hoogwaterbeschermingsprogramma
Noordelijke Maasvallei*

Datum: 29-08-2019

Kenmerk (SP): 12762

Versienummer: 2

Status: 1.0

In opdracht van
 **waterschap
limburg**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel	3
1.2 Activiteiten en uitgangspunten.....	3
1.3 Leeswijzer.....	3
2 Onderzoeksgebied Heel – aanvullend deel Sleybeek	4
3 Scope veldonderzoeken	5
4 Methode veldonderzoeken	6
4.1 Uitgangspunten.....	6
4.2 Methode per soortgroep	6
4.3 Uitgevoerde bezoeken	7
5 Resultaten	8
5.1 Vleermuizen	8
5.1.1 Gewone dwergvleermuis	8
5.1.2 Ruige dwergvleermuis.....	9
5.1.3 Laatvlieger	10
5.1.4 Rosse vleermuis	11
5.1.5 Baardvleermuis <i>spec.</i>	12
5.2 Bever	13
5.3 Eekhoorn	14
5.4 Vogels met jaarrond beschermde nesten.....	15
5.5 Vogels, overige soorten	15
5.6 Planten	15
6 Conclusies	16
Gehanteerde bronnen	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het Waterschap Limburg (WL) heeft de ambitie binnen een korte doorlooptijd elf dijktringen te versterken om in 2020 het achterland tegen hoogwater te kunnen beschermen. Voor deze ambitieuze planning hebben Arcadis en Witteveen+Bos de capaciteit en kennis gebundeld in Ingenieursbureau Maasvallei (IBM).

In het kader van de versterkingsopgave is door middel van een bureaustudie inzicht verkregen in de aanwezige (basis)informatie voor het thema ecologie (in relatie tot de Wet natuurbescherming, verder Wnb). Op basis hiervan is beoordeeld welke nadere inventarisaties noodzakelijk waren naar beschermde soorten. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd in 2017 en 2018 (jaarrond onderzoek). Op basis hiervan zijn per dijktraject de voor de toetsing aan de Wnb noodzakelijke gegevens inzichtelijk en kan indien noodzakelijk een ontheffing Wnb worden aangevraagd (soortbescherming).

Voor dijktraject Heel is in februari 2019 een rapportage opgeleverd van de uitgevoerde flora- en fauna-onderzoeken in 2017 en 2018. Vanaf augustus 2018 is een aanvullend deel in onderzoek genomen. Dit onderzoek is in juni 2019 afgerond. Deze rapportage betreft uitsluitend dit aanvullend deel van de Sleybeek.

Het doel van deze rapportage is het weergeven van de resultaten van het onderzoek flora en fauna ten behoeve van het dijktraject Heel betreffende dit aanvullend deel van de Sleybeek.

1.2 Activiteiten en uitgangspunten

Activiteiten

In een quickscan voor het aanvullend deel Sleybeek is op basis van een bureaustudie en een oriënterend veldbezoek de scope voor het soortgericht onderzoek bepaald (IBM, 2018).

In deze rapportage zijn de methode, resultaten en conclusies opgenomen van het uitgevoerde soortgericht onderzoek voor dijktraject Heel – aanvullend deel Sleybeek.

Uitgangspunten

Het onderzoeksgebied voor de flora- en fauna-onderzoeken is beperkt tot de directe omgeving van het tracé, waarbij ervan is uitgegaan dat effecten zich ook afspelen in de directe omgeving van het tracé. Dit rapport is een weergave van de resultaten van het onderzoek.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het aanvullend onderzoeksgebied Heel – aanvullend deel Sleybeek. In hoofdstuk 3 is de scope voor de veldonderzoeken opgenomen. De gebruikte methoden voor de flora- en fauna-onderzoeken is beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 geeft de resultaten van de flora- en fauna-onderzoeken in het aanvullend deel Sleybeek. Hoofdstuk 6 geeft conclusies met betrekking tot beschermde soorten en functies in het kader van de Wet natuurbescherming.

2 Onderzoeksgebied Heel – aanvullend deel Sleybeek

Het onderzoeksgebied Heel – aanvullend deel Sleybeek is weergegeven in figuur 1. Deze rapportage bevat uitsluitend de resultaten van dit onderzoeksgebied. De resultaten voor het resterende deel van dijktraject Heel zijn opgenomen in de rapportage flora- en fauna-onderzoeken dijktraject Heel (IBM, 2019).

Figuur 1. Onderzoeksgebied Heel – aanvullend deel Sleybeek.

Beschrijving onderzoeksgebied (karakteristieken)

Het onderzoeksgebied bestaat uit drie delen:

- Zuidelijk deel (vanaf Panheelderbeek): de Sleybeek ligt hier tussen de waterzuivering aan de Heggerstraat in Panheel en de grote plas (Poldersveld), grotendeels verscholen in het groen. De westoever is bos- en struweelrijk, de oostoever is een grasdijk met een rij populieren. De beek ligt diep verzonken in het landschap.
- Middendeel (tot einde van de dijk): de Sleybeek ligt hier tussen een omheind kort grasland op de westoever en de doorlopende grasdijk met populieren op de oostoever. De oevers zijn verruigd met vooral akkerdistel, grassen, gewone bereklauw.
- Noordelijk deel (Heel): de Sleybeek ligt hier tussen twee grasdijken met een rij populieren en in de oever wilgenopslag (westelijke dijk was gemaaid); langs de beek groeit riet, de grasdijken zijn zeer grazig (veel bloeiende planten). Aan de noordwestzijde loopt de Wessemerweg (Heel).

3 Scope veldonderzoeken

In het rapport Bureaustudie flora en fauna/ecologie inclusief plan van aanpak voor vervolg (IBM, 2017) is voor verschillende soortgroepen geconstateerd dat beschermde soorten mogelijk op of rond het tracé aanwezig zijn, of dat de aanwezigheid van beschermde soorten niet valt uit te sluiten. Om met voldoende zekerheid de effecten van de aanpassingen van het tracé op beschermde soorten vast te stellen, is in de bureaustudie geadviseerd de volgende soortgerichte onderzoeken uit te voeren:

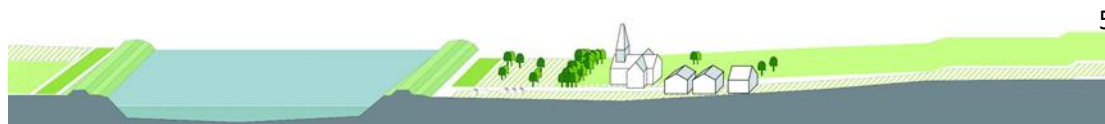
- Soortgericht onderzoek naar vleermuizen, indien bomen met potentieel geschikte verblijfplaatsen (holten en scheuren) worden gekapt of gebouwen worden gesloopt;
- Soortgericht onderzoek naar eekhoorn, indien bomen waarin (mogelijke) eekhoornnesten worden gekapt;
- Soortgericht onderzoek naar bever;
- Soortgericht onderzoek naar broedende, algemeen voorkomende vogels is alleen noodzakelijk indien gedurende het broedseizoen geen werkzaamheden plaatsvinden.
- Inventarisatie van jaarrond beschermde nesten is nodig binnen de (nader te bepalen) verstoringscontour van de werkzaamheden.
- Inventarisatie van beschermde plantensoorten.

Op basis van het vastgestelde VKA is nog onduidelijk in hoeverre bomen langs het tracé worden gekapt. Hierom is volledig onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen en jaarrond beschermde vogelsoorten.

De volledige scope van de flora- en fauna-onderzoeken voor Heel – aanvullend deel Sleybeek is opgenomen in tabel 1.

Tabel 1. Scope flora- en fauna-onderzoeken Heel – aanvullend deel Sleybeek.

Onderzochte soortgroepen	Onderzochte soorten
Vleermuizen	Alle soorten
Grondgebonden zoogdieren	Eekhoorn, bever
Vogels – soorten met jaarrond beschermde nesten	Roofvogels en uilen
Planten	Grote leeuwenklauw

4 Methode veldonderzoeken

4.1 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor de flora- en fauna-onderzoeken:

- Er worden (vooralsnog) geen gebouwen gesloopt. Derhalve is geen soortgericht onderzoek uitgevoerd naar verblijfplaatsen in gebouwen van vleermuizen, jaarrond beschermde vogelsoorten en steenmarter. Mocht dit alsnog aan de orde zijn, dan zal het soortgericht onderzoek in een latere fase worden gestart.
- Nergens is uitgesloten dat bomen in de onderzoeksgebieden kunnen worden gekapt, zodat alle geschikte bomen voor vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van broedvogels zijn onderzocht.
- Veldonderzoeken worden uitgevoerd conform de daartoe opgestelde onderzoeksprotocollen van Netwerk Groene Bureaus.
- Veldonderzoeken vinden zoveel mogelijk plaats vanaf de openbare weg. Indien het betreden van particuliere percelen noodzakelijk is, is hier vooraf toestemming voor gevraagd.

4.2 Methode per soortgroep

In deze paragraaf is per soortgroep de gehanteerde methode voor het veldwerk beschreven. Voor de flora- en fauna-onderzoeken zijn normaliter de Soortonderzoeksprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (2017a) en het Vleermuisprotocol (NGB & Zoogdiervereniging, 2017b) gehanteerd. In deze gevallen is deze methode kort samengevat. Voor soorten waarvoor geen protocollen beschikbaar zijn, is de voor dit onderzoek gehanteerde methode beschreven.

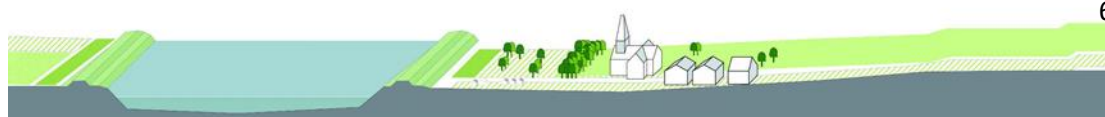
Vleermuizen

Voor vleermuizen is het Vleermuisprotocol (NGB & Zoogdiervereniging, 2017) toegepast. Dit betekent in principe twee najaarsbezoeken (paarverblijven en indicaties voor massawinterverblijven) en drie voorjaarsbezoeken (zomerverblijven, kraamverblijven). Gestart is in september 2017 met de tweede najaarsronde. In de winterronde (december 2017-januari 2018) zijn alle bomen met holttes die potentiële vleermuisverblijfplaatsen kunnen bevatten in kaart gebracht. Op basis van de hiermee opgedane veldkennis is het onderzoeksgebied onderverdeeld in deelgebieden. Daarop is een nadere planning voor de resterende veldbezoeken opgesteld, uitgaande van verblijfplaatsonderzoek bij de in kaart gebrachte potentiële verblijfplaatsen in bomen en onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes. Het onderzoek is uitgevoerd met een Petterson D240x en geluidsopname-apparatuur (Anabat Walkabout). De opnames zijn na de veldbezoeken nader geanalyseerd.

Eekhoorn

Tijdens de winterronde in december 2017-januari 2018 zijn aanwezige nesten in kaart gebracht alsmede aanwezige individuen en sporen. In mei 2018 is een tweede ronde uitgevoerd ter controle van aanwezigheid van eekhoorns bij de vastgestelde nesten.

Eekhoorns bouwen nesten in bomen die vooral in de winter, wanneer er geen blad aan de bomen zit, goed waarneembaar zijn. Het nest is bolvormig, zo groot als een voetbal en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Het wordt op minstens vijf meter boven de grond gebouwd. Van binnen zijn de nesten bekleed met zacht materiaal zoals bast, gras, mos of wol. Soms gebruiken ze ook boomholten, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats. Naast één hoofdnest zijn ook vijf tot zes kleinere 'reservenesten' in gebruik. Soms bouwen eekhoorns nesten hoog in de

boomkroon. Daardoor kan verwarring met ekster ontstaan, maar de eekhoorn gebruikt twijgen met bladeren en deze takken zijn dunner dan de takken die eksters doorgaans gebruiken. Eekhoorns zijn overdag actief zodat ze tamelijk makkelijk zijn waar te nemen. In de winter zijn nesten in loofbomen goed waar te nemen door de afwezigheid van blad.

Bever

Aangenomen kan worden dat er geen bevers in het gebied aanwezig zijn als er geen actieve beversporen zijn aangetroffen bij twee inventarisatierondes uitgevoerd door een beverdeskundige in een potentieel geschikt gebied. Eén van deze veldbezoeken moet in het bladerloze seizoen, bij voorkeur maart - april, plaatsvinden en de andere enkele maanden later in het begin van de zomer.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens de winterronde in december 2017-januari 2018 zijn aanwezige nesten in kaart gebracht, die mogelijk in gebruik konden zijn van roofvogels. In vier voorjaarsrondes in maart, april (twee) en mei zijn deze nesten gecontroleerd op broedende roofvogels.

Voor uilen zijn van 15 maart t/m 15 mei drie rondes gehouden in vooraf geselecteerde geschikte leefgebieden binnen het onderzoeksgebied. Hierbij is, indien geen roepende uilen werden gehoord, geluid afgespeeld van steenuil, ransuil, bosuil en kerkuil om een reactie uit te lokken. Op basis van de waarnemingen zijn aanwezige territoria aangegeven. Daarnaast zijn de aanwezige uilenkasten in kaart gebracht.

Planten

In het potentiële projectgebied is gericht gezocht naar beschermde plantensoorten. Hierbij zijn potentiële tracés afgelopen op de aanwezigheid van beschermde plantensoorten. Er zijn twee rondes uitgevoerd, in mei en in juni.

4.3 Uitgevoerde bezoeken

In tabel 2 zijn de uitgevoerde rondes voor alle soortgroepen opgenomen.

Tabel 2. Uitgevoerde bezoeken Heel.

Soort(groep)	Ronde	Datum
Bever	1	17 januari 2019
	2	16 april 2019
	3	3 mei 2019
Eekhoorn	1	17 januari 2019
	2	3 mei 2019
Vleermuizen	1	17 en 31 augustus 2018
	2	5 en 7 september 2018
	3	26 en 29 april 2019
	4	15 en 18 mei 2019
	5	2, 5 en 21 juni 2019
Roofvogels en uilen	1	18 februari
	2	12 maart
	3	29 maart
	4	16 april
	5	17 mei
Planten	1	23 mei 2019
	2	28 juni 2019

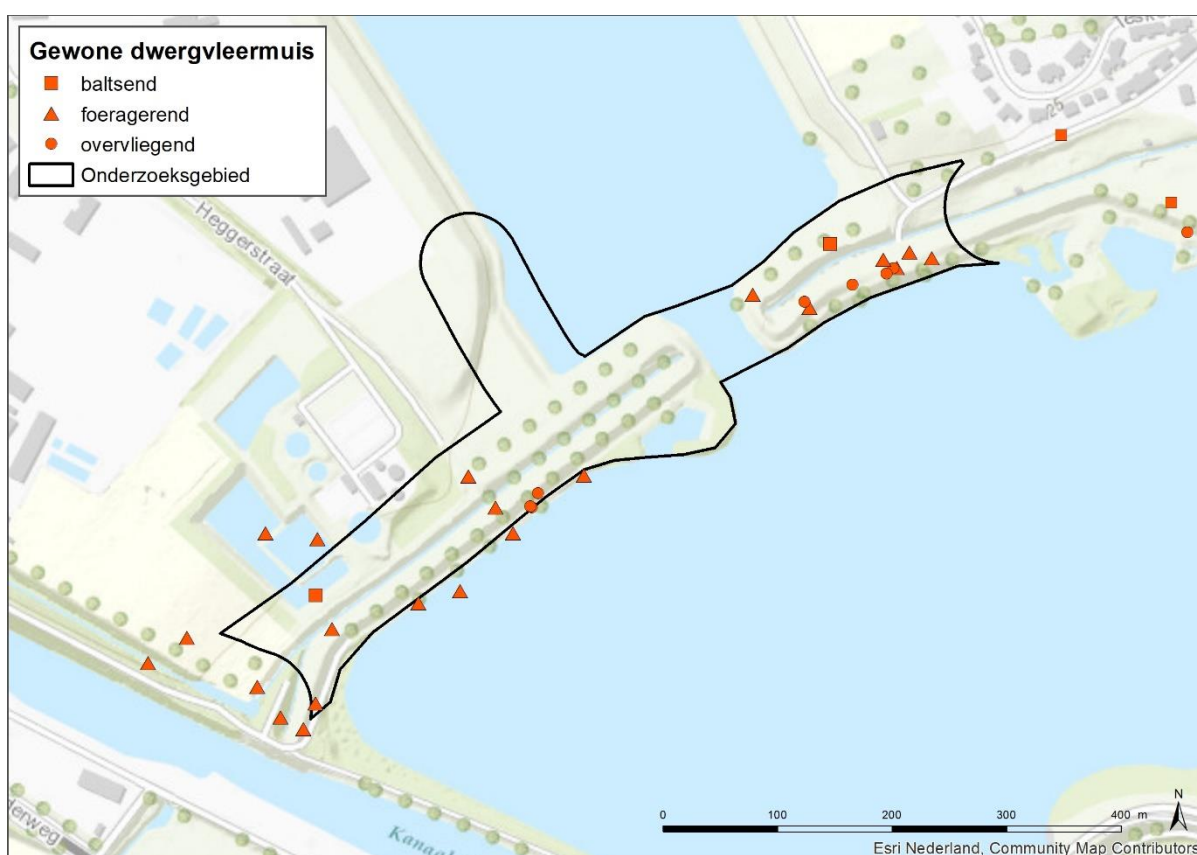
5 Resultaten

5.1 Vleermuizen

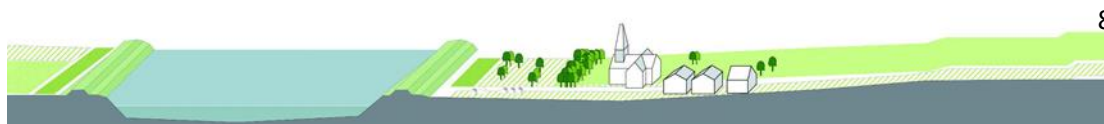
Tijdens de vleermuisrondes vanaf augustus 2018 t/m juni 2019 zijn vijf vleermuissoorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en baardvleermuis spec.. In deze paragraaf worden de waarnemingen per soort besproken.

5.1.1 Gewone dwergvleermuis

Totaal 39 waarnemingen van foeragerende (18 waarnemingen), baltsende (2 waarnemingen) en over-/langsvliegende (19 waarnemingen) vleermuizen binnen het plangebied. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen (figuur 2). De waarnemingen van baltsende gewone dwergvleermuizen duiden op de aanwezigheid van paarverblijven in gebouwen, maar deze zijn niet gelokaliseerd. De Sleybeek ter plaatse vormt foerageergebied en fungeert als vliegroute.

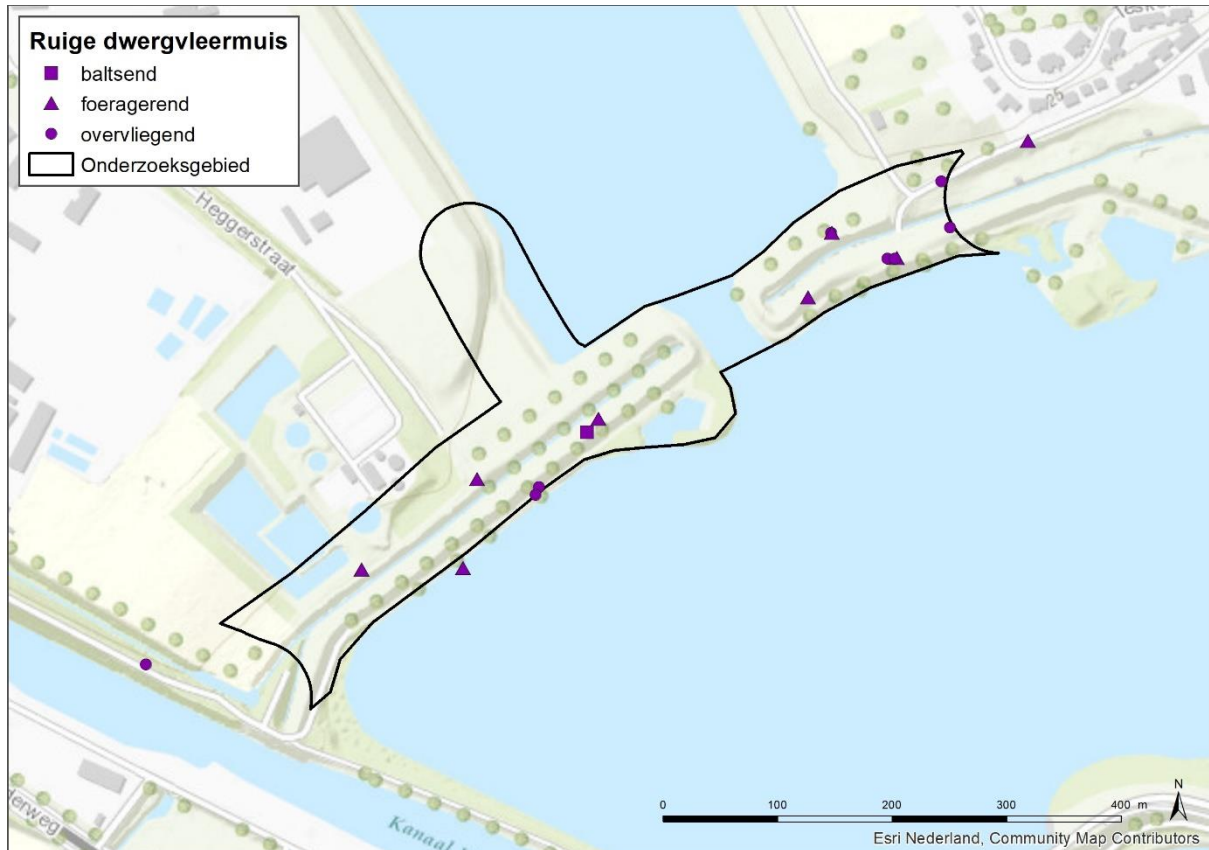

Figuur 2. Waarnemingen gewone dwergvleermuis.

5.1.2 Ruige dwergvleermuis

Totaal 15 waarnemingen van foeragerende, overvliegende en baltsende dieren (figuur 3). Baltsende ruige dwergvleermuizen zitten veelal in bomen. De paarverblijfplaatsen zijn waarschijnlijk aanwezig in bomen nabij de waarnemingslocaties. De exacte verblijfplaatsen zijn niet achterhaald. De Sleybeek ter plaatse vormt foerageergebied en fungeert als vliegroute.

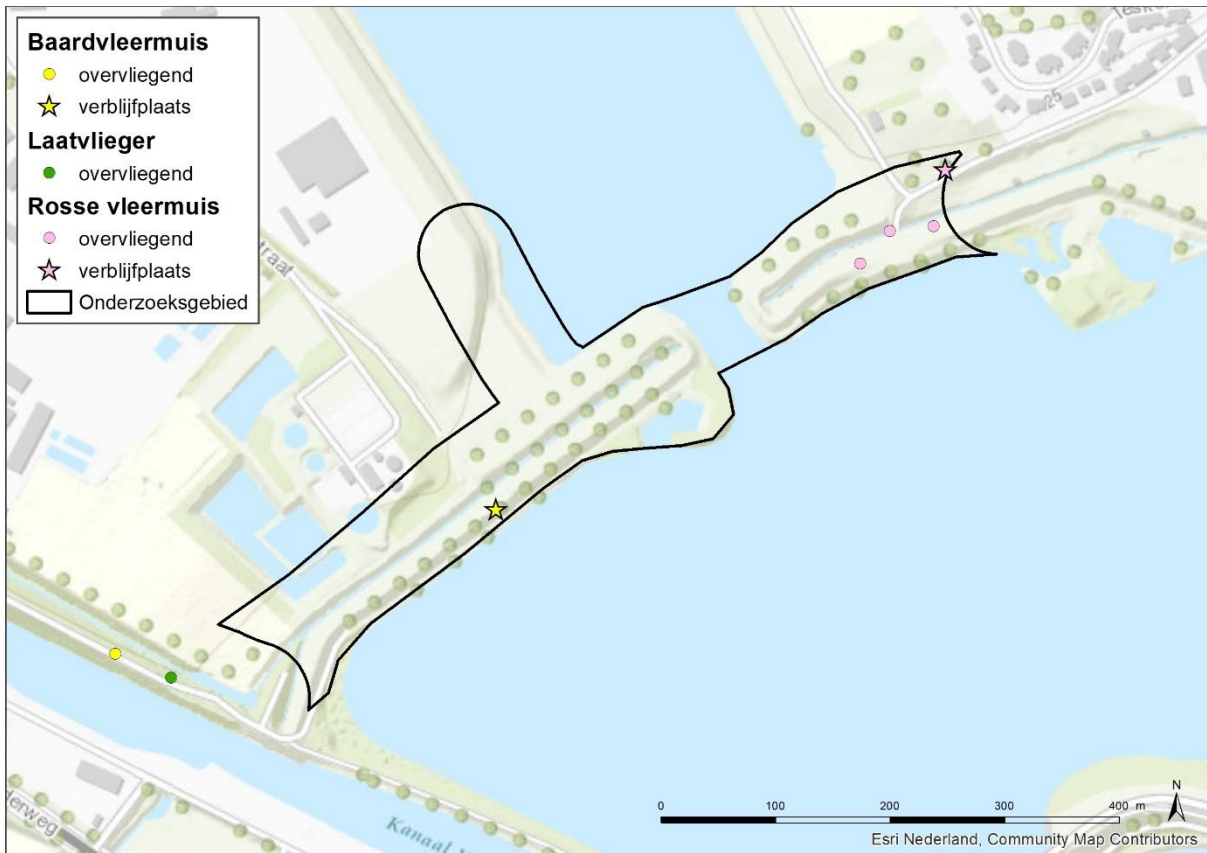

Figuur 3. Waarnemingen ruige dwergvleermuis.

5.1.3 Laatvlieger

Slechts één waarneming, maar buiten het onderzoeksgebied langs de aansluiting met de Panheelderbeek (figuur 4). Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Er zijn geen vliegroutes of foerageergebieden vastgesteld.

Figuur 4. Waarnemingen baardvleermuis spec, laatvlieger en rosse vleermuis.

5.1.4 Rosse vleermuis

Totaal vier waarnemingen, één verblijfplaats in een boom ten zuiden van Heel (Wessemerweg) en drie overvliegende dieren (figuur 4 en 5). De waarnemingen van de overvliegende dieren markeren een vliegroure vanaf de kolonieboom. Rosse vleermuizen foerageren in een ruim gebied rond de kolonieboom.

Figuur 5. Mogelijke verblijfplaats rosse vleermuis in voorste boom (foto Marcel Bonder, Ecoplanning (2019)).

5.1.5 Baardvleermuis *spec.*

Er is één verblijfplaats gevonden langs de Sleybeek met twee constant rondvliegende dieren. De verblijfplaats is aangetroffen in een populier met stamdikte 50-60 cm (figuur 4 en 6).

Baardvleermuizen foerageren relatief dicht in de buurt van de verblijfplaats (1-3 km). De Sleybeek en de Panheelderbeek vormen hiermee foerageergebied (luwte beek en bomenlaan) en de bomenrij en andere opgaande structuren rond de verblijfplaats dienen als vliegroute.

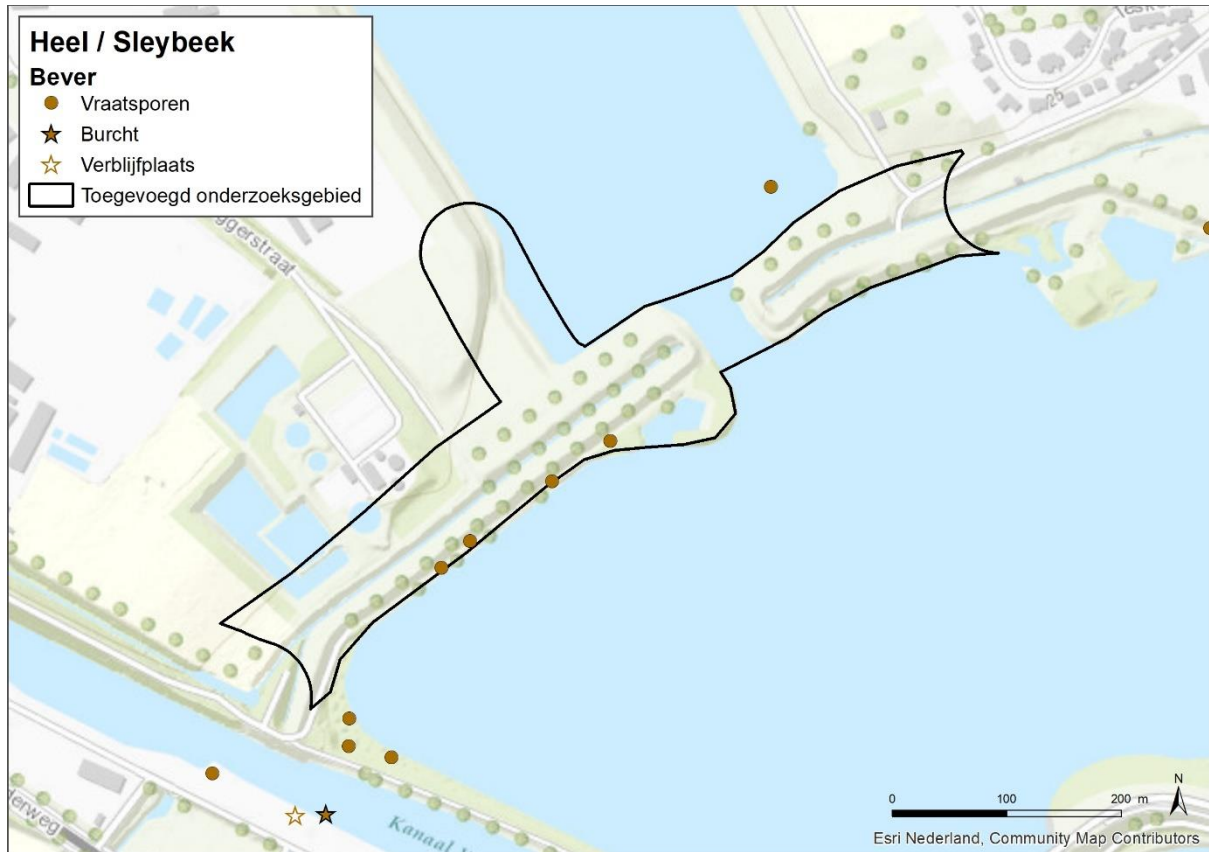

Figuur 6. Verblijfplaats baardvleermuis spec. in voorste of achterste boom (foto: Marcel Bonder, Ecoplanning (2019)).

5.2 Bever

In januari en april 2019 zijn binnen het onderzoeksgebied uitsluitend vraatsporen van bever gevonden, geen nieuwe burchten. Buiten het onderzoeksgebied zijn ook enkele nieuwe waarnemingen gedaan, waaronder een burchtlocatie ten zuiden van het kanaal (figuur 7).

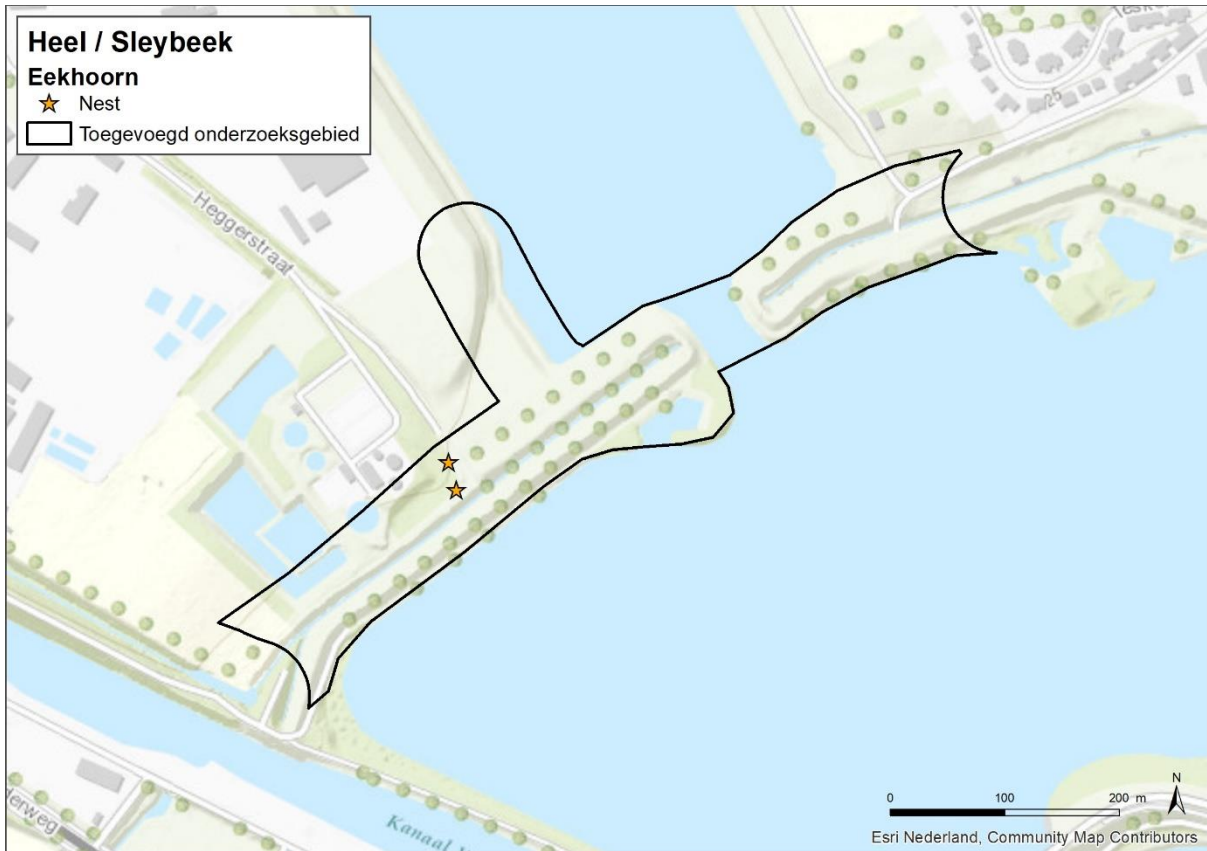

Figuur 7. Waarnemingen bever.

5.3 Eekhoorn

Op 17 januari 2019 zijn twee eekhoornnesten gevonden, beide in jonge eiken (figuur 8). De omgeving wordt gebruikt als foerageergebied.

Figuur 8. Waarnemingen eekhoorn.

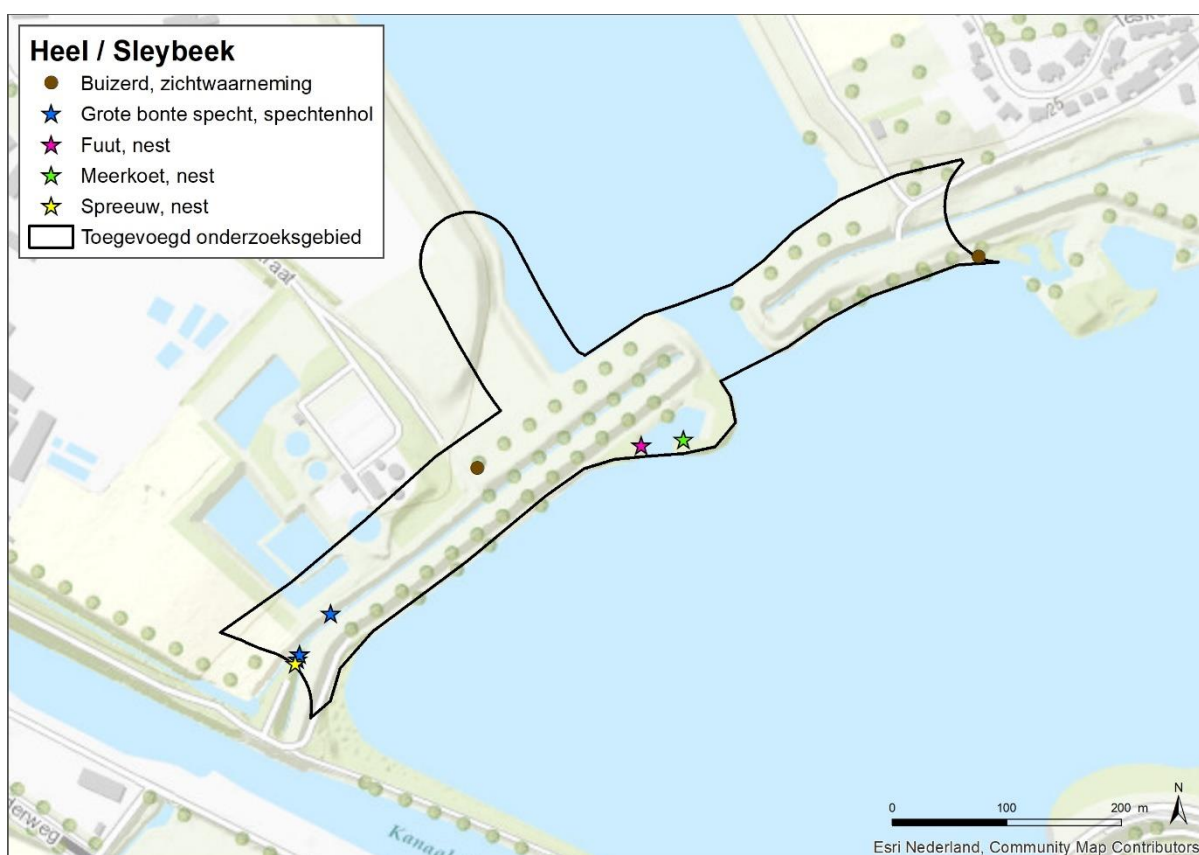
5.4 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Er zijn geen waarnemingen van vogels met jaarrond beschermd nest gedaan. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in het onderzoeksgebied is derhalve uitgesloten.

5.5 Vogels, overige soorten

Waarnemingen van vogels, overige soorten (figuur 9):

- Buizerd: één adult ter plaatse op 12 maart 2019. Daarnaast geen waarnemingen, nesten zijn niet aangetroffen.
- Grote bonte specht: meerdere bomen met spechtenholten.
- Nesten van fuut, meerkoet en spreeuw (laatste in boomholte).

Figuur 9. Waarnemingen vogels, overige soorten.

5.6 Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

6 Conclusies

Vastgestelde soorten en functies Heel – aanvullend deel Sleybeek

In het onderzoeksgebied is de aanwezigheid vastgesteld van de volgende beschermde soorten en functies:

- Gewone dwergvleermuis: foerageergebied, vliegroute.
- Ruige dwergvleermuis: baltsverblijfplaatsen, foerageergebied, vliegroute.
- Rosse vleermuis: verblijfplaats, vliegroute.
- Baardvleermuis sp.: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.
- Bever: foerageergebied.
- Eekhoorn: twee nestlocaties, foerageergebied
- Vogels, overige soorten: nestlocaties van fuut, meerkoet, grote bonte specht en spreeuw.

Beschermingsstatus soorten

In de Wnb is onderscheid gemaakt in Habitatrichtlijnsoort (HR), Vogelrichtlijnsoort (VR) of 'andere soort'. Bij 'andere soorten', ofwel Nationaal beschermde soorten, is onderscheid gemaakt in Bijlage A (fauna) en B (flora)-soorten. Als gevolg van de decentralisatie van de natuurwetgeving is de provincie sinds januari 2017 het Bevoegd Gezag ten aanzien van de Wnb. Door de provincie Limburg is bepaald dat voor het verstoren en/of in sommige gevallen het verdrijven of zo mogelijk vangen en de vaste verblijfplaats of rustplaats opzettelijk beschadigen of vernielen van een aantal soorten in het kader van een ruimtelijk ontwikkeling of beheer en onderhoud een vrijstelling geldt. De provincie Limburg heeft een tijdelijke vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen verleend voor de soorten als hazelworm, levendbarende hagedis, eekhoorn en steenmarter. De vrijstelling geldt alleen buiten de gevoelige periode van deze soorten. Aangezien op voorhand niet vaststaat dat alleen buiten de gevoelige periode zal worden gewerkt, is de aanwezigheid van deze soorten nader onderzocht. Tevens is rekening gehouden met de bepalingen in de Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg (GS Limburg, 2017).

De beschermingsstatus van de op dit dijktraject vastgestelde soorten is Habitatrichtlijnsoort (vleermuizen en bever), Vogelrichtlijnsoort (vogels, overige soorten) en Andere soorten (eekhoorn).

Uitgesloten soorten en functies

Niet aangetroffen in het onderzoeksgebied en derhalve uitgesloten zijn:

- Roofvogels en uilen met jaarrond beschermd nest.
- Beschermde plantensoorten.

Gehanteerde bronnen

- Bonder, M., 2019. Verslag vleermuizenonderzoek HWBP Sleybeek, Buggenum en Steyl.
- IBM, 2018. Quickscan Sleybeek.
- IBM, 2019. Rapportage flora- en fauna-onderzoeken dijktraject Heel.
- NGB, 2017a. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).
- NGB & Zoogdiervereniging, 2017b. Vleermuisprotocol, 2017.

Websites

- NDFF. <https://ndff-ecogrid.nl/>
- www.verspreidingsatlas.nl

